

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ:

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО:	14.10.2016.
ОРГ. ЈЕД. 09	БР. 2785/16

ИЗВЈЕШТАЈ *о оцјени урађене докторске тезе*

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Наставно-научно вијеће Филолошког факултета на 82. сједници одржаној 13. 09. 2016. године донијело Рјешење бр. 09/3.2078-11a/16 о именовању Комисије за преглед и оцјену урађене докторске дисертације мр Цвијете Брајичић под називом „Лексика италијанског поријекла у заоставштини Петра I Петровића, Петра II Петровића и Стефана Митрова Љубише“.

Комисија је радила у саставу:

1. проф. др *Мила Самарџић*, редовни професор, *Специфични језици – италијански језик*, *Филолошки факултет Универзитета у Београду*, предсједник,
2. проф. др *Данило Капасо*, ванредни професор, *Специфични језици – италијански језик*, *Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци*, коментор,
3. проф. др *Јулијана Вучо*, редовни професор, *Специфични језици – италијански језик*, *Филолошки факултет Универзитета у Београду*, члан,
4. проф. др *Роберто Руси*, ванредни професор, *Специфичне књижевности – италијанска књижевност*, *Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци*, члан.

Датум и орган који је именовао комисију. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање и назив универзитета и факултета у којој је члан комисије запослен.

1. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСКЕ ТЕЗЕ

Докторска дисертација мр Цвијете Брајчић под насловом „Лексика италијанског поријекла у заоставштини Петра I Петровића, Петра II Петровића и Стефана Митрова Љубише“ написана је латиничним писмом (Times New Roman, фонт 12, проред 1.5) и укоричена тврдим повезом. Обим дисертације је 223 странице, укључујући литературу (148 јединица) и 261 фусноту ситног слога. Поред садржаја, уводних напомена и списка литературе, теза садржи следеће тематске цјелине:

1. Венеција, Приморје и Црна Гора – политичке и културне везе,
 2. Ријечи поријеклом из италијанског језика и његових дијалеката у језику Петра I Петровића,
 3. Италијанизми у језику Петра II Петровића Његоша,
 4. Италијанизми у писаној заоставштини Стефана Митрова Љубише,
 5. Фонетске, морфолошке и семантичке промјене у посуђеницама,
 6. Закључак,
 7. Рјечник.
- a) Истачи основне податке о докторској тези: обим, број табела, слике, број цитиране литературе и навести поглавља.

2.УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

Предмет овог истраживања је присуство ријечи из италијанског језика као и из његових дијалеката (прије свега венецијанског) у писаној заоставштини црногорских владика Петра I и Петра II Петровића Његоша и у стваралаштву Стефана Митрова Љубише, књижевника и политичара из Будве. Овакав избор теме кандидаткиња образлаже наводећи да одabrани корпус по њеном мишљењу пружа прилику да се упореди стваралаштво аутора из области које су биле под директним утицајем Италије односно Млетачке републике и оних у чијим крајевима тај утицај није био толико изражен. Као други разлог истиче потребу да се упореде језичке карактеристике аутора који су стварали прије, за вријеме и након реформи Вука Стефановића Караџића. Трећи разлог који је кандидаткињу подстакао на овакав избор теме је разноврсност писане заоставштине одобраних аутора која отвара могућност да се пореди присуство италијанске лексичке компоненте у различitim књижевним и некњижевним дјелима. Полазна претпоставка у овом истраживању била је да се може очекивати већа заступљеност лексике из италијанског језика у дјелу Стефана Митрова Љубише узимајући у обзир присутност те лексичке компоненте у језику области у којој је стварао и на чији се народни говор угледао, као и да се присуство италијанизама може очекивати и у лексици Петра I и Петра II, будући да су нека истраживања већ потврдила да су јаке везе које су кроз историју постојале између подловћенске Црне Горе и црногорског приморја утицале и на језичку размјену, односно на продор италијанизама и у континентални дио те земље.

Кандидаткиња је након увида у постојећу литературу утврдила да овој проблематици до сада није посвећивана довољна пажња и да је ово једна од ријетких компоненти италијанског утицаја на просторима Црне Горе која није у потпуности обрађена. Она наводи да се питањем заступљености италијанизама у народним говорима приморских области до сада бавило више језичких стручњака, попут Весне Липовац Радуловић која је у својим радовима обрадила романизме у говору Будве, Паштровића и југоисточног дијела Боке Которске и проф. Срђана Мусића који је испитивао распострањеност ријечи из романских језика у народним говорима сјеверозападне Боке. Са друге стране, о присуству ове лексичке компоненте у писаним (књижевним и некњижевним) текстовима говорило се много мање. Кандидаткиња сматра да би утврђивање присуства италијанизама у књижевном језику аутора које је одабрала са једне стране могло да укаже на њихов однос према италијанској култури и књижевности, а са друге и да освијетли њихов однос према народном језику крајева из којих су потицали. Стручњаци који су се до сада бавили проучавањем језичких карактеристика Петра I, Петра II и Стефана Митрова Љубише дошли су до закључка да је сваки од њих у свом стваралаштву користио народни језик. Пошто је потврђено присуство италијанских посуђеница у говорном језику црногорског приморја, али и континенталног дијела Црне Горе, циљ овог рада био је да се утврди да ли су ови аутори и ту лексичку компоненту пренијели из народног у књижевни језик. Прегледом литературе кандидаткиња је утврдила да већина стручњака (Килибарда, 2000, Килибарда, 2011, Килибарда, 2013, Мусић, 1976, Никчевић, 1976, Остојић, 1976, Остојић, 1985, Остојић, 2012, Пецо, 1976, Суботић, 1976, Суботић, 1977, Трофимкина, 1964, Трофимкина, 1965, Трофимкина, 1983, Вукмановић, 1980, Вукмановић, 1982, Зековић, 1996) који су се бавили језиком писаца чија су дјела одабрана за корпус сматра да је у језику тих аутора заступљена италијанска лексичка компонента. Присуство италијанизама у језику сваког од ових аутора мотивисано је различитим чиниоцима. Петар I је, сматрају поједини, италијанизме у посланицама користио како би свој начин изражавања приближио језику оних којима их је намијенио. Љубиша је, са друге стране, по мишљењу неких стручњака, посуђенице из италијанског језика употребљавао да би што вјерније представио народни језик свог краја. Други сматрају да је Љубиша из свог језика искључио италијанизме како би и својим књижевним дјелом потврдио сопствена политичка убеђења. Након обраде корпуса кандидаткиња је добила прецизније податке о заступљености италијанске лексике како у књижевним дјелима тако и у осталој писаној заоставштини одабраних аутора. Добијени резултати донекле оповргавају претходно изнесене ставове неких језичких стручњака и доприносе бољем упознавању овог проблемског подручја које је до сада било само дјелимично истражено.

Кад је ријеч о релевантним публикацијама које припадају овој научној области, mr Брајичић је теоријски оквир дисертације поставила на истраживањима домаћих и страних аутора. Међу најзначајнијим су:

1. Божић, И. 1979. *Немирно Поморје XV века*, Српска књижевна задруга, Београд;

2. Драгићевић, Р. 2010. *Лексикологија српског језика*, Завод за уџбенике, Београд;
3. Ђоновић, Ј. (уредник) 1976. *Стефан Митров Љубиша – прилози са скупа одржаног у Титограду и Будви*, ЦАНУ, Титоград;
4. Филиповић, Р. 1986. *Теорија језика у контакту. Увод у лингвистику језичних додира*, Југославенска академија знаности умјетности, Загреб;
5. Килибарда, В. 1992. *Италијанска књижевност у Црној Гори до 1918. године*, Унирекс, Никшић;
6. Килибарда, В. 2000. Његош и Трст. Италијански писци и путописци о Владици-пјеснику, ЦИД, Подгорица;
7. Килибарда, В. 2011. „Његош и Венеција“, у *Венеција и словенске књижевности*, Београд: СловоСлавија, стр. 289–302.
8. Килибарда В. 2013. „Његошево познавање италијанскога језика“, Лингуа монтенегрина, бр. 11. Подгорица, стр. 197 – 208.
9. Клајн, И. 1967. „Страна реч – шта је то?“, Зборник за филологију и лингвистику, бр. 10. Нови Сад, стр. 7 – 24.
10. Клајн, И., Шипка, М. 2008. *Велики речник страних речи и израза*, Прометеј, Нови Сад;
11. Липовац Радуловић, В. 1997. *Романизми у Црној Гори – Будва и Паштровићи*, Матица српска, Нови Сад;
12. Липовац Радуловић, В. 2004. *Романизми у Црној Гори – Југоисточни дио Боке Которске*, Матица српска, Нови Сад;
13. Lipovac Radulović, V. 2009. *Romanismi lessicali in Montenegro. Budua e Pastrovici. La parte sud-orientale delle Bocche di Cattaro*, Il Calamo, Roma;
14. Милошевић, М. 1972. „Бока Которска, Бар и Улцињ у кипарском рату (1570 – 1573“), *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 4, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 17-32;
15. Миловић Ј. 1987. *Петар I Петровић Његош – писма и други документи*, 1, Историјски институт Црне Горе, Титоград;
16. Миловић Ј. 1988. *Петар I Петровић Његош – писма и други документи*, 2, Историјски институт Црне Горе, Титоград;
- 17.. Младеновић, А. 1989. *Књига о Његошу*, НИРО „Књижевне новине“, НИРО „Дечје новине“, Београд – Горњи Милановац;
18. Мусић, С. 1971. „Прилог изучавању топономастике сјеверозападне Боке Которске“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 3, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 211-219 ;
19. Мусић, С. 1972. *Романизми у северо-западној Боки Которској*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд;
20. Мусић, С. 1976. „Романизми у језику Стефана Митрова Љубише“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 8, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 161-176;
21. Мусић, С. 1975. *La quantità vocalica negli italianismi delle Bocche di Cattaro*, Italica Belgradensis I, Università di Belgrado Београд; стр. 169-179;
22. Мусић, С, 1984. *Романске посљенице у говорима Црне Горе*, Зборник радова са

- научног скупа „Црногорски говори“, Црногорска академија наука и умјетности, Титоград, стр. 189 - 195;
23. Никчевић, В. 1976. *Неке паралеле употребе народног језика у Његошеву „Горском вијенцу“ и Љубишину „Кањошу Маџедоновићу“*, у „Стефан Митров Љубиша – прилози са скупа одржаног у Титограду и Будви“, ЦАНУ, Титоград; стр. 195-206;
24. Остојић, Б. 1985. *О црногорском књижевнојезичком изразу*, НИО Универзитетска ријеч, Никшић;
25. Остојић, Б. 1976. *Језик Петра I Петровића*, ЦАНУ, Титоград;
26. Остојић, Б. (урдник) 2001. *Петар I Петровић – дјела*, ЦИД, Подгорица;
27. Остојић, Б. 2012. *Снага и моћ језика Стефана Митрова Љубише и његов удио у изградњи Вуковог модела књижевног језика*, у „Паштровићи – говорни и писани језик“, зборник радова, Удружење Паштровића и пријатеља Паштровића у Београду „Дробни пијесак“, Београд, стр. 9-13;
28. Пантић, М. 1990. *Књижевност на тлу Црне Горе и Боке Которске од XVI до XVIII века*, Српска књижевна задруга, колоЛXXXIII, Београд;
29. Пеџо, А. 1976. *Један поглед на писану ријеч Стефана Митрова Љубише*, у „Стефан Митров Љубиша – прилози са скупа одржаног у Титограду и Будви“, ЦАНУ, Титоград; стр. 207-216;;
30. Пешикан, М. 1965. *Староцрногорски, средњокатунски и љешански говори*, Научно дело, Београд;
31. Пешикан, М. 1979. *Један општи поглед на црногорске говоре*, Зборник за филологију и лингвистику, XXII/1, Нови Сад;
32. Петровић, Р. 1976. *Стефан Митров Љубиша – национални и политички радник*, у „Стефан Митров Љубиша – прилози са скупа одржаног у Титограду и Будви“, ЦАНУ, Титоград; стр. 125-147;
33. Пижурица, М. 1984. *Трагови међујезичких додира у говорима Црне Горе*, Зборник радова са научног скупа „Црногорски говори“, Црногорска академија наука и умјетности, Титоград, стр. 83 - 95;
34. Поповић, Л. 2004. *Кратки преглед грађанској рада Петра I*, Гласник Народног музеја Црне Горе, бр. 1, Народни музеј Црне Горе, Цетиње;;
35. Станојевић, Г. 1960. *Односи Венеције са херцеговачким, брдским и црногорским племенима од опсаде Котора 1657. године до почетка Морејскога рата*, Историски часопис – Орган Историског института САН, књига IX – X, Научно дело, Београд;
36. Станојевић, Г. 1976. *Црна Гора од пада Црнојевића до владике Данила Петровића*, Монографија Црна Гора, Књижевне новине, Београд;
37. Станојевић, Г. 1976. *Борба црногорских, брдских и херцеговачких племена против турске власти (XVI – XVIII в.)*, Монографија Црна Гора, Књижевне новине, Београд;
38. Станојевић, Г. 1985. „Документи за проучавање друштава Котора, Будве и Паштровића“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 17. Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 159-202;
39. Стевановић, М. 1990. *О језику Горског вијенца*, Научна књига, Београд;

40. Стевановић, М. 1951. *Неке особине Његошева језика*, Јужнословенски филолог, књига XIX, Београд, стр. 17-31;
41. Стевановић, М. и други, 1967. *Речник уз целокупна дела Петра II Петровића Његоша*, Просвета, Београд;
42. Стевановић, М. 1933 -1934. *Источноцрногорски дијалекат*, Јужнословенски филолог XIII, Београд, стр. 1 – 129;
43. Суботић, Ј. 1977. „Лексеме из поморства Паштровића у језику Стефана Митрова Љубише“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 9, Херцег Нови, стр. 335-341;
44. Суботић, Ј. 1976. „Лексичко-семантичке вриједности неких ријечи Стефана Митрова Љубише“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 8, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 177-182;
45. Суботић, Ј. 1978. „Прилог биографији Стефана Митрова Љубише“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 10, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 219-232;
46. Суботић, Ј. 1986. *Прилог познавању развитка књижевног језика у Црној Гори, из глаголске проблематике листа „Црногорка“ (1884-1885)*, Зборник за филологију и лингвистику, XXIX/2, Нови Сад, стр. 69-95;
47. Тепавчевић, М. 2010. *Језик Стефана Митрова Љубише*, Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица;
48. Тепавчевић, М. 2013. „Дијалекатске одлике прозног дискурса Стефана Митрова Љубише“, *Folia linguistica et litteraria: часопис за науку о језику и књижевности*, бр. 7. Филозофски факултет, Никшић, стр. 125-144;
49. Томановић, В. 1969. „Из лексике говора Боке Которске“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 1, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 89-99;
50. Томановић, В. 1972. „О романским елементима у бокельским говорима и њиховом односу према домаћим“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 4, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 159-172 ;
51. Томановић, В. 1971. „О фонетици речи романског порекла у говорима Боке Которске“, *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 3, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 211-219 ;
52. Томановић, В. 1970. „О бокельским говорима“ *Бока – зборник радова из науке, културе и умјетности*, бр. 2, Завичајни музеј, Херцег Нови, стр. 225-229;
53. Трофимкина, О. 1983. *О страним речима у језику С. М. Љубише*, МСЦ, Београд;
54. Трофимкина, О. 1977. *О некоторых художественных приёмах С. М. Любиша*, Академија наука и умјетности Босне и Херцеговине, књига XXXIV, 6, Сарајево, стр. 413-423;
55. Трофимкина, О. 1984. *К вопросу о роли черногорских диалектов в формировании сербскохорватского литературного языка (на материале произведений Ц. М. Любиши)*, Издательство Наука, Москва, цтр. 102-110;
56. Трофимкина, О. 1964. *Народная лексика в произведениях Ц. М. Любиши, Исследования по эстетике слова и стилистике художественной литературы*, Цборник статей, Издательство Ленинградского университета, Ленинград, цтр. 186-

192;

57. Трофимкина, О. 1971. *Сербохорватско-русский словарь к произведениям С. М. Любшии*, Ленинград, цтр.1-15;

- а) Укратко истаћи разлог због којих су истраживања предузета и циљ истраживања;
- б) На основу прегледа литературе сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан;
- в) Навести допринос тезе у рјешавању изучаване проблематике;
- г) У прегледу литературе треба водити рачуна да обухвата најновија и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свијету.

3. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

Корпус овог рада чини укупна писана заоставштина Петра I Петровића, Петра II Петровића и Стефана Митрова Љубише. Приликом форимирања корпуса у случају Петра II и Стефана Митрова Љубише кандидаткиња се опредијелила за критичка издања која обухватају цјелокупну писану заоставштину ових стваралаца, а по потреби је консултовала и друге објављене варијанте поједињих њихових дјела. Будући да до данас није објављено критичко издање писане заоставштине Петра I, као полазну тачку у истраживању кандидаткиња је користила прво издање његових посланица које је за штампу приредио Душан Вуксан 1935. године, а анализирала је и остала важнија издања овог дјела. Дио корпуса чине и двије збирке докумената из писане заоставштине Петра I које је приредио Јевто Миловић. Истраживање се заснива на следећем узорку:

1. Душан Вуксан (уредник), 1935, Посланице митрополита црногорског Петра I Цетињско историјско друштво, Цетиње;
2. Чедо Вуковић (уредник), 1965, Фреске на камену – Посланице Петра I Петровића, Графички завод, Титоград;
3. Чедо Вуковић (уредник), 1996, Владика Петар I. Пјесме, писма, посланице, Обод, Цетиње;
4. Бранислав Остојић (уредник), 2001, Петар I Петровић – дјела, ЦИД, Подгорица;
5. Јевто Миловић, 1987, Петар I Петровић Његош – писма и други документи, 1, Историјски институт Црне Горе, Титоград;
6. Јевто Миловић, 1988, Петар I Петровић Његош – писма и други документи, 2, Историјски институт Црне Горе, Титоград;
7. Н. Банашевић, Р. Бошковић, Р. Лалић, В. Латковић, П. Перовић, М. Стевановић (редакциони одбор), 1951–1955, Цјелокупна дјела П. П. Његоша, [књ. 1-9]. Просвета, Београд:
 - а) Свободијада, Глас каменштака;
 - б) Пјесме, Луча микрокозма, Проза, Пријеводи;
 - ц) Горски вијенац;
 - д) Шћепан Мали;
 - е) Огледало српско;
 - ф) Рјечник уз пјесничка дјела П. П. Његоша;
 - г) Писма I;

- х) Писма II;
и) Писма III;

8. Ђ. Радовић, Н. Вуковић, Р. Ротковић, М. Лукетић (уредници), 1988, Стефан Митров Љубиша – Сабрана дјела, књ. 1-5, Црногорска академија наука и умјетности, НИО „Универзитетска ријеч“, Историјски архив – Будва, Титоград:
а) Приповијести црногорске и приморске;
б) Причања Вука Дојчевића;
ц) Бој на Вису, Преводи, Чланци, Говори;
д) Писма;
е) Био-библиографија, Прилози.

У првом поглављу рада обрађене су политичке и културне везе Млетачке републике са територијама данашње Црне Горе. Кандидаткиња указује на то да је утицај Венеције најјачи био у приморским областима, посебно у онима које су дugo биле под њеном директном управом. Тај утицај се, осим у политичком и друштвеном животу испољавао и у сфери културе, умјетности и књижевности, прво у Котору, а онда и у другим приморским крајевима. Везе Млетачке републике са Црном Гором никада нијесу биле тако јаке, али је италијанска лексичка компонента продрла и у староцрногорске говоре захваљујући њиховој историјској повезаности са приморским областима.

У другом поглављу анализира се заступљеност италијанске лексике у заоставштини Петра I Петровића. Обављено истраживање потврдило је присуство ријечи поријеклом из италијанског језика и у писаној заоставштини овог аутора. Добијени резултати које кандидаткиња износи у овом поглављу оповргавају тврђе неких аутора који су се до сада бавили проучавањем језика Петра I. Наиме, поједини стручњаци тврде да је он у посланицама свјесно прилагођавао избор лексике у зависности од тога коме су оне биле намијењене, те да је стога италијанска лексичка компонента присутнија у онима које су упућене становницима приморја. У овом истраживању кандидаткиња је дошла до другачијих резултата. Њен закључак је да намјена посланица не утиче на мањи или већи број италијанизама у њима - без обзира на то да ли су намијењене становништву сјеверних или јужних области, број облика италијанског поријекла у њима је сличан. Кандидаткиња закључује да Петар I користи прилично ограничен фонд италијанизама који се понављају, и да су најчешће у питању термини који се односе на појмове непознате у његовом материјелу језику, као и одређен број облика укоријењених у народним говорима.

Треће поглавље рада посвећено је италијанској лексичкој компоненти у стваралаштву Петра II Петровића Његоша. Кандидаткиња указује на то да је, упркос томе што је Петар II један од аутора чијем је стваралаштву на овим просторима посвећено највише пажње, питање присуства италијанске лексике у његовом дјелу до сада остало неистражено, иако је несумњиво потврђено да би та лексичка компонента морала бити присутна у његовим дјелима из више разлога. Наиме, и он је као и његов претходник у стваралаштву користио народни језик у који су продирале и ријечи италијанског поријекла. Осим тога, Петар II је био у

прилици и да се на различите начине, директно или индиректно, упозна са италијанским језиком, па би се дало претпоставити да је и то могло имати утицаја на заступљеност италијанске лексике у његовом опусу. Ово истраживање је потврдило те претпоставке, с тим што се показало да су ријечи италијанског поријекла у већој мјери присутне у Његошевој кореспонденцији него у књижевним дјелима. Дио тих италијанизама присутан је и у народним говорима, и најчешће су у питању појмови који се односе на различите сфере свакодневног живота.

У четвртом поглављу анализира се заступљеност лексике преузете из италијанског језика и његових дијалеката у писаној заоставштини Стевана Митрова Љубише. На основу обављеног истраживања кандидаткиња износи неколико закључака. Као прво, италијанска лексичка компонента је у Љубишином стваралаштву знатно заступљенија него што неки аутори који су се до сада бавили проучавањем његовог дјела сматрају. Као друго, учесталост италијанизама код овог аутора условљена је врстом текста који пише и публиком којој је намијењен. У његовим књижевним дјелима италијанизми су заступљени, али је занимљивија чињеница да се ти италијанизми углавном поклапају са онима који су присутни и у народним говорима црногорског приморја. Шта се тиче заступљености италијанске лексике у Љубишиним писмима, кандидаткиња истиче да су уочљиве знатне разлике између званичне кореспонденције са различитим функционерима и писама упућених члановима породице и пријатељима. У другој групи ријечи италијанског поријекла су знатно заступљеније, док је њихов број у званичним писмима, као и у говорима и интерпелацијама занемарљив. На основу свега наведеног она закључује да је Љубиша политичар у службеној преписци и језичким изборима истицао своје противљење италијанском као туђинском језику, док у књижевном стваралаштву и у приватној кореспонденцији није успијевао да у потпуности искључи италијанску лексичку компоненту која је била саставни дио његовог народног језика за чију се употребу свесрдно залагао.

У петом поглављу кандидаткиња је прикупљени лексички материјал анализирала са аспекта његове прилагођености језичком систему језика примаоца. У уводном дијелу овог поглавља дефинисани су појмови посуђенице и посуђивања, уз осврт на механизме, врсте и разлоге посуђивања. Дио поглавља посвећен је и питању адаптације посуђеница. Анализом прикупљеног материјала кандидаткиња је дошла до закључка да посуђенице забиљежене у корпусу испољавају исте карактеристике као и оне присутне у народним говорима, као и да се прилагођавају по истим правилима као и оне регистроване у говорном језику црногорског приморја. Указала је и на најчешће промјене које се код посуђених ријечи јављају на фонетском и морфолошком нивоу, а осврнула се и на поједине облике у којима се испољава италијански утицај у сferи синтаксе и семантике.

У посљедњем поглављу рада дат је рјечник посуђеница регистрованих у корпусу. Кандидаткиња се опредијелила да као посебне одреднице понуди све забиљежене варијанте једне ријечи. У објашњењу сваког облика указано је на то да ли је он присутан у народним говорима приморских области, а истакнуте су и разлике у значењу које се код поједињих ријечи јављају у зависности од тога да ли се оне

користе у народним говорима или у писаном стваралаштву одабраних аутора. У свакој одредници назначено је код ког је од анализираних аутора одређена ријеч присутна. На почетку поља објављене су и скараћенице које се у њему јављају.

Примијењени методи рада примјерени су одабраној грађи и теми, а добијени резултати су јасно изложени.

- а) објаснити материјал који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала;
- б) дати кратак увид у примјењени метод рада при чemu је важно оцјенити следеће:
- в) да ли су примјењене методе адекватне, доволно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетским нивоима;
- г) да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто;
- д) да ли испитивани параметри дају доволно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање;
- е) да ли је статистичка обрада података адекватна;
- ж) да ли су добивени резултати јасно приказани;

4. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња наводи да је у обрађеном корпусу регистровано 555 различитих посуђеница пријектом из италијанског језика или његових дијалеката. Највише је именица, укупно 452, што чини 81,44% укупног броја обрађених ријечи. На другом мјесту по фреквентности су глаголи којих има 56, односно 10,1%, а на трећем пријеви са 45 регистрованих примјера, или 8,1% удјела у корпусу. Од осталих врста ријечи забиљежена су два прилога чије процентуално учешће у корпусу износи 0,36%. Она истиче да је једини резултат који одступа од полазних пројекција у истраживању подatak да је код Стефана Митрова Љубише најнижи проценат ријечи италијанског поријекла које се јављају и у народним говорима, свега 55,37%. Од италијанизама забиљежених у стваралаштву Петра I и у народним говорима присутно је 61,94%, а код Његоша је тај проценат највиши – 62,13%. Међутим, кандидаткиња напомиње да је италијанска лексичка компонента која се поклапа са италијанизмима у народним говорима код Љубише најзаступљенија у његовим књижевним дјелима (од 78,1% до 86,2%), док је код друге двојице аутора италијанска лексика у књижевном опусу слабо заступљена. Код све тројице аутора присутно је 12 ријечи италијанског поријекла и свака од њих је регистрована и у народним говорима. Од појмова заједничких Петру I и Петру II у народним говорима присутно је њих 30 од 43 што чини 69,76%. Код Петра I и Стефана Митрова Љубише јавља се 14 заједничких облика, од којих је 12 (85,71%) присутно и у говорном језику приморских области. Само код Петра II и Љубише јавља се 25 појмова, од којих су 22 (88%) присутна и у говорном језику. Само код Петра I присутно је 106, код Петра II 155, а код Љубише 200 ријечи. Добијене резултате кандидаткиње је изложила јасно и аргументовано, а у њиховој анализи показала је да неки до сада прихваћени ставови о заступљености италијанске лексичке компоненете у писаној заоставштини тројице одабраних аутора нису у потпуности утемељени. Ово истраживање пружа нове и прецизне податке о заступљености италијанизама у стваралаштву Петра I Петровића, Петра II

Петровића и Стефана Митрова Љубише и нуди сугестије за даља истраживања у овом проблемском подручју.

- а) Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао;
- б) Оцијенити да ли су добивени резултати правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности;
- в) Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.

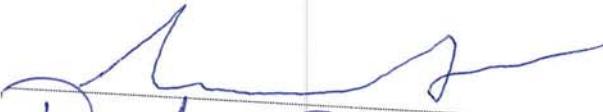
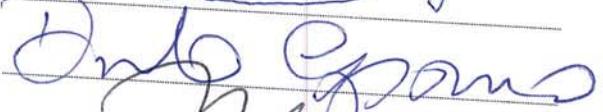
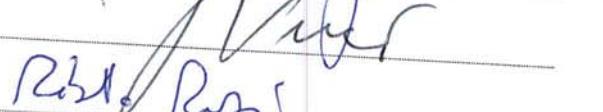
5. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Докторска дисертација мр Цвијете Брајичић у цјелини је испунила свој основни циљ – да се на научно релевантан и критички утемељен начин расвијетли један мање познати сегмент црногорско-италијанских односа и додира и прошире сазнања о утицају италијанског језика и културе на књижевно стваралаштво и осталу писану заоставштину тројице изузетно значајних аутора са простора Црне Горе. Цвијета Брајичић је у својим интерпретацијама и анализама показала одмјереност, критичност и детаљност, а у изради докторске дисертације консултовала је релевантну и адекватну литературу.

С обзиром на постигнуте резултате, предлажемо Научно-наставном вијећу Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци да кандидаткињу позове на усмену одбрану рада пред Комисијом у истом саставу.

- а) Навести најзначајније чињенице што тези даје научну вриједност, ако исте постоје дати позитивну вриједност самој тези;
- б) Ако је приједлог негативан, треба дати опширније образложение и документовано указати на учињене пропусте, односно недостатке написане докторске тезе.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
2.
3.
4.
5. _____
6. _____

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жeli да потпиše извјештај јer сe не слажe сa мишљењем већине чланова комисије, дужан јe да унесe у извјештај образложение, односно разлог збog коjих ne жeli да потпиše извјештај.